

²Teljes örömmel tartásatok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, ³tudván hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez. ⁴Az állhatatosság pedig tegye tökéletessé a cselekedetet, hogy tökéletesek és hibátlanok legyetek, minden fogyatkozás nélkül. ⁵Ha pedig valakinek nincsen bölcsessége, kérjen bölcsességet Istentől, aki készségesen és szemrehányás nélkül ad mindenkinek, és meg is kapja. ⁶De hittetel kérje, semmit sem kételkedve, mert aki kételkedik, az olyan, mint a tenger hulláma, amelyet a szél sodor és ide-oda hajt. ⁷Ne gondolja tehát az ilyen, hogy bármit is kaphat az Úrtól, ⁸a kételkedő és minden útján állhatatlan ember.

Kedves Testvéreim!

Amikor egy-egy kényes helyzetben, pl. súlyos beteghez megyek látogatni, akkor a családtagok általában felkészítenek, hogy mire is számítsak. Ott állunk az előszobában és még mielőtt belépünk a szobába „kiképeznek”, hogy ne ott kelljen szembesülnöm a beteg állapotával, vagy elborzadjak a kellemetlen szagoktól, a szomorú látványtól. Ha ezt nem teszik meg, akkor én szoktam kérdezni éppen azért, hogy ott bent ne ezzel legyek elfoglalva, hanem a legfontosabbal az ott fekvő beteggel tudjak foglalkozni.

Néhány nap múlva megkezdődik a böjti időszak. Most a böjt előszobájában állunk. Ötvened vasárnap, az elnevezés hozzávetőlegesen jelzi, a húsvétig hátralévő napok számát. (E hét szerdáját nevezzük hagyományosan hamvazószerdának. Az ősi zsidó szokás szerint a bűnösök hamut szórtak a fejükre, ezt vette át a korai keresztyénség, a nyilvános bűnösökre hamuval keresztet rajzoltak, később ez vált általános szokássá, és így kezdődött a böjti idő, hogy ki-ki nyilvánosan vállalta bűnösségét. A böjt szerdai kezdetét a protestantizmusban nem mindenhol gyakorolják, sokszor átcsúszik a következő vasárnapra, azonban a 40 napos böjt úgy jön ki, ha szerdától kezdjük a böjtöt, hiszen a vasárnapok nem számítanak böjti időnek). A 19. századig napon komolyan vették a böjti időt, azóta viszont egyre inkább ellaposodott, kiveszett sok-sok egyébként hasznos gyakorlat. Talán az egyházban még maradtak néhányan, akik gondolnak ebben az időszakban valamiféle böjti időre, és talán az utóbbi néhány évben újra kezdik felfedezni a böjtöt, bár nem biztos, hogy eredeti értelmében, inkább egyfajta tavaszi tisztítókúraként, fogyókúra időszakként tekintenek rá. Persze mi tudjuk, hogy a felkészülés ideje, hogy a lelki elcsendesedés a főszerep, és persze azt is tudjuk, hogy nem szabad húst enni. Ennek ellenére eszünk, ráadásul, mi evangélikusok „csak azért is”. Emlékszem a teológián hamvazószerdán mindig csirkecomb volt, alsó és felsőcomb egyben megsütve. Nem tudom milyen teológiai megfontolás van mögötte, azt viszont tudom, hogy miért tartózkodtak már a zsidóságban is a hústól a böjti időben. Nem a hússal volt a probléma, hanem a vérral, ami a zsidó törvények szerint tisztátalan, és bármennyire is kivéreztetik az állatot, valamennyi vér mindig marad. Mi baj volt a vérral? Az ókori ember gondolkodása szerint a vér hordta az életet, ha a másik vére bekerül a szervezetbe, akkor a vér hordozza annak tulajdonságait, állatok esetében tehát az állati jellemzőket. Így, aki nem eszik húst, sokkal szelídebb, nyugodtabb természetű lesz. Persze nem kell ezzel egyetérteni, lehet tudományosan cáfolni, de azért érdemes elgondolkodni azon, hogy az egyházban azt tanítjuk: Jézus vére megtisztít, és a borban valóságosan Jézus vérét isszuk az úrvacsora vételekor.

Azért tartottam fontosnak mindezeket elmondani a böjtről, mert fontosnak tartom ezt az időszakot. Nem az öncélú, magamutogató lemondást, hanem azt, amit ezáltal elérhetünk. Mai alapigénken Jakab apostol, aki az Úr Jézus testvére volt, a Jeruzsálemi gyülekezet vezetője, ezt írja azoknak a keresztyéneknek, akik üldöztetést szenvednek: ²Teljes örömmel tartásatok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, ³tudván hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez. ⁴Az állhatatosság pedig tegye tökéletessé a cselekedetet, hogy tökéletesek és hibátlanok legyetek, minden fogyatkozás nélkül.

Egy szorongatott helyzetben ír az apostol, aki erősíteni, bátorítani akarja a hívőket, hogy mindaz, amit el kell szenvedniük lehet előre mozdító, az Istenre mutató. Tanítja őket, hogy mindaz, amiről lemondanak a cél felé vezeti őket. Nagyon szeretem, hogy a kísértésekről pl. nem azt mondja, hogy ne legyenek kísértések. Bár jó lenne, ha nem lennének, de amíg ebben a világban vagyunk, addig vannak, ezért kell azt imádkoznunk, hogy ne vígy minket a kísértésbe. Jakab azt mondja: örömmel tartásatok, amikor kísértésbe estek. Miért? Mert akkor megedződik a hitetek, ez pedig kihat a cselekedeteinkre. Jobb emberekké válunk. Jézus egyszer ezt mondta: *mindenki gyűlöl majd titeket az én nevemért, de aki mindvégig kitart, az üdvözüli.* Kell a kitartás, és hogy a célt elérjük ezért edzésben kell lennünk. Mert támadások mindig lesznek. A keresztyéneket mindig üldözni fogják. Lehet, hogy nem kardokkal és botokkal, csupán megvetéssel, lenézéssel, megszegyenítéssel és megalázással – de, ha ezeken edződünk, akkor a nagyobb kísértések között, akkor, amikor betegség egzisztenciális, anyagi válság, gyász, vagy más komoly megrázkódtatás ér is ki tudunk tartani, meg tudunk ezzel birkózni.

A böjt éppen ezt a célt szolgálja, hogy edzésben tartsuk magunkat. Önként vállaljuk, hogy célkeresztet teszünk a nyakunkba.

Egy katolikus oldalon olvastam a 70. ötlet, miről mondjunk le nagyböjtben című cikkben: „Mondj el arról, hogy nem hívod el a barátaidat misére, mert félsz a véleményüktől.”

Igen, ez is egyfajta böjt. Aki nem tudná, hogy egy-egy helyzetben hogyan tartson ki, mit kellene tenni, mit kellene mondani, hogyan kellene viselkedni, akkor, amikor ő pl. fontosnak tartja a hitet, kereszténységet, de adott esetben a főnöke nem, így behívja őt vasárnap is dolgozni. De számos más olyan helyzet is van, amelyekben nekünk szegzik a kérdést: hol van ilyenkor Isten...Igen, sokszor felmerül a kérdés: mit mondhatok, mit tehetek ilyenkor.

Fogadjuk meg Jakab tanácsát: ⁵*Ha pedig valakinek nincsen bölcsessége, kérjen bölcsességet Istentől, aki készségesen és szemrehányás nélkül ad mindenkinek, és meg is kapja.* ⁶*De hittel kérje, semmit sem kételkedve,*

Bölcsesség. Mai igénk kulcsszava. Sokféle bölcsesség van. Mi mostanában lassan 4 esztendő óta kifiunk életbölcsességeit hallgatjuk tátott szájjal. Mert mindenhez van véleménye, mindent megmagyaráz, és amikor az ember szerinte téves információkat közöl, akkor az egre emelt szemekkel, nagy sóhaj kíséretében jelzi, hogy ez mekkora butaság.

Sok-sok bölcs ember van, sőt talán azt tudom mondani, hogy a maga módján mindenki bölcs.

De ahogy a maga módján hívó ember esetében sem biztos, hogy ez elégséges, a bölcsesség sem merül ki abban, hogy a magam rendszer szerint bölcs vagyok.

A Szentírás legalábbis elég határozott a tekintetben, hogy mi a bölcsesség. Nem okoskodás, nem a filozófiákban való elmélyedés, nem a harmadik doktori fokozat megszerzése. A 111. Zsoltárban azt olvassuk: a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme.

Salamont, amikor király lett, álmában megszólította Isten: kérj bármit és én megadom neked. Bármit kérhetett volna: kérek sok pénzt... egészséget és hosszú életet kérek, mert az egészség a legfontosabb... azt kérem, hogy szeressenek, tiszteljenek az emberek... hogy mindig boldog és sikeres legyek...

De Salamon nem ezek közül választott. Talán az itt ülők közül mindenki tudja, hogy mit kért: röviden így szoktuk mondani: bölcsességet. De a szöveg igazából ezt írja: ⁹*Adj azért a te szolgálódnak engedelmes szívet, hogy tudja kormányozni népedet, különbséget téve a jó és a rossz között.*

Salamon engedelmes szívet kért. Igen, mert a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme. És Isten megadta neki mindezt, és azt is, amit nem kért: gazdagságot, egészséget, az emberek tiszteletét, szeretetét.

Mire van szükségünk? Erre a fajta bölcsességre. És ezt – ahogy Jakab mondja – mindenki megkaphatja, akinek nincs. Istentől jön ez a bölcsesség, csupán kérni kell. De jól kell kérni. Jakab azt mondja: ⁶*De hittel kérje, semmit sem kételkedve, mert aki kételkedik, az olyan, mint a tenger hulláma, amelyet a szél sodor és ide-oda hajt.* ⁷*Ne gondolja tehát az ilyen, hogy bármit is kaphat az Úrtól,* ⁸*a kétlelkű és minden útján állhatatlan ember.*

Semmit nem kételkedve. A böjt segíthet ebben. Hogy meglássuk, hogy mi is az igazán fontos az életünkben. Semmit nem kételkedve – azaz szembenézve akár az üldöztetéssel, megaláztatással, kínokkal és szenvedéssel is. Semmit nem kételkedve – hanem Jézus Krisztusba vetett hittel. Nem a böjt fog megtartani bennünket, nem a böjt hozza el a hitünket, nem a böjt fog segíteni megoldani életünk fontos kérdéseit. A böjt segítség lehet, hogy engedelmes szívet kérjünk Istentől, tőle jövő bölcsességet, hogy mi is tudjunk oda, őhozzá vezetni másokat.

Az oltár előtti igében a jerikói vak gyógyításának történetében egy vakról olvastunk, aki az akkori tanítás szerint nyilvános bűnös, hiszen Isten ezért sújtotta a betegséggel. Vagy ő vétkezett, vagy a szülei, mindegy is, megvetett, lenézett, megalázott ember: és kiállt, a mélységből kiállt, Dávid fia, Jézus könyörül rajtam. Mert tudja, hogy kihez kell kiáltani, mert vak ugyan, mégis meglátja az üdvösség lehetőségét. Rászólnak, de ő annál inkább kiáltott. Nekünk is így kellene kiáltanunk az előttünk álló böjti időben Istenhez, kérve a bölcsességet, a vele való teljes közösséget. Adja Isten, hogy így tudjunk kiáltani Istenhez, kérve azt az engedelmes szívet.